

**Joannis Michaelis Gall ... Dissertatio inauguralis medica sistens criticen
prophylaxeos siphylidis.**

Contributors

Gall, Joannes Michael.
Universität Freiburg im Breisgau.

Publication/Creation

Friburgi Brisgoviae : Typis Joannis Andreae Satron ..., [1777]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ckbqr8w7>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

61491/P L. 1P / GAL

IOANNIS MICHAELIS GALL,
WYLANI WÜRTEMBERGENSIS
DISSERTATIO
INAVGVRALIS MEDICA
SISTENS

CRITICEN
PROPHYLAXEOS
SYPHYLLIDIS,

QVAM
SVB REGIMINE ACADEMICO

Plurimum Reuerendi, Illustris ac Magnifici Viri

D. MATHIAE DANNENMAYER,
SS. THEOLOGIAE DOCTORIS, AC HISTORIAE
ECCLESIASTICAE PROFESSORIS PVBLICI,
ORDINARII,

AVCTORITATE ET CONSENSV
INCLVTAE FACVLTATIS MEDICAE
pro summis in medicina honoribus
legitime obtinendis

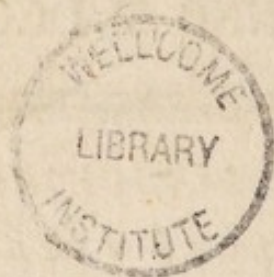
PVBLICAE DISQVISIONI SVBMITTIT
IN AVLA ACADEMICA MAIORI
MENSE MARTIO ANNO M. DCC. LXXVII.

FRIBVRCI BRISGOVIAE,

Typis IOANNIS ANDREAE SATRON, Almae
Vniuersitatis Typographi.

— *tacitus pasci si posset coruus , haberet*
Plus dapis, & rixae multo minus, inuidiaeque.

HORAT. Epist. lib. 1.
ad Scaeuam.

347761

ILLVSTRI VIRO
FRANCISCO
CAR. BORROMAEO
HAEGELIN

*Sacr. Caesar. Reg. Apost. Maiest.
in Excels. Regimine inferioris
Austriae*

CONSILIARIO ACTUALI

*Leuica sua
aeternum Veneranda*

*Specimen hocce inaugurale
qualecunque*

D. D. D.

AVCTOR.

PROOEMIUM.

LECTOR BENEVOLE!

Ex tanto rerum medicarum oceano, quid pro dissertatione inaugurali hauriam, diu haesitanti consilium suggessit Celebr. Medicinae Chyrurgicae Professor noster Doctor MEDERER, ut de prophylaxi luis venereae differendum suscipiam. Placuit mihi hoc consilium eo magis, quo huiusce materiei pertractatio in academiis minus trita hucusque fuit, atque repetita.

Quum vero contractiora forent temporis praefixi spatia, quam, ut, quaecunque hac super re dicenda essent, exhauriri

riri a memet potuissent; de remediis prophylacticis luis venereae maxime cognitis, criticam solummodo in me suscepi; Prophylaxin ipsam, si qua possibilis, doctissimo D. KERN, cui partiri mecum laboris spartam libuit, statuendam relinquens.

Cetera, si quid, pro rei dignitate non elaboratum satis dissertationi huic insit meae, tenuitati virium mearum id adscribatur, rogo: sin autem boni quid in medium inde prolatum fuerit, id totum ad Celeberrimum MEDERER tanquam ducem laboris mei referendum esse, volo. Faue, & vale.

ASTRVCIVS, amplissima doctrinae
vir, & laude mea quantacun-
que longe superior, in fuso &
egregio, quod de lue venerea
concinnavit, opere inquit: a)

“ Constat antiquiores medicos, ubi primum ex-
,, ploratum habuere, adfectiones omnes istius-
,, modi solo veneris usu contrahi, in id omni
,, ope, atque opera olim incubuisse, vt ingref-
,, furo contagio vias arte praecluderent, atque,
,, ea ratione orituros inde morbos auerrunca-
,, rent. ,,

In exemplum adducit vnum instar omnium
GABRIELEM FALLOPIVM, qui operis sui de
morbo Gallico Cap. 89. sic. praefatur: “ Ego,
,, inquit, nihil fecisse videor, nisi doceo vos,
,, quomodo quis videns pulcerrimam firenam,
,, & coiens cum ea, etiam infecta, a Carie,

A 4

,, &

a) Vid. ASTRVC. Lib. III. Cap. II. §. II.

„ & lue Gallica praeferuetur. Ego enim fem-
 „ per fui huius sententiae, quod adsit ratio
 „ praecauendi, ne per contagium vlcuscula
 „ (venerea) oriantur. „ Ait porro, se fecis-
 se experimentum in centum, & mille homini-
 bus, & Deum testatur immortalem, nullum eo-
 rum infectum fuisse.

Quod ad prophylaxin luis venereae is dilau-
 dauit remedium, positum erat in decocto her-
 barum plus minus adstringentium, ligni guaia-
 cini, & mercurialium; quo imbuta lintea bala-
 no adponi, vel orificio vrethrae intrudi iubebat.

PETRVS ANGELVS AGATHVS, qui FAL-
 LOPII opus scholiis, & adnotationibus auxerat,
 non in eandem solum cum FALLOPIO abiit sen-
 tentiam; sed in mulieribus quoque id remedii
 genus haud dissimilis vsus fuisse addidit. Com-
 mendat hisce suffimigii mercurialis vsum, quo
 suffiantur loci venerei, decocto FALLOPIANO
 post opus statim eloti.

Sufficit mihi cum Celeberrimo ASTRVC e
 vetustioribus vnicum duntaxat FALLOPIVM, &
 Commentatorem eius adlegasse; eos enim, qui
 hac de re mentionem quamdam fecerant, vel
 non fecerant, commemorare, & laboris, &
 temporis, & opportunitatis tantum exigeret,
 quantum a Clar. BOEHMIO *b)* in praeclara sua
 de

b) Vid. dissert. varias siphylidis therapias sistens
 Argentorati 1771.

de variis luis venereae therapiis differtatione, collocatum esse nouimus. Id solummodo miror, nec verbum hac super re excidisse Clarissimo BOEHMIO; licet facili inde negotio differere sub idem tempus potuisset. An studio filuit?

E recentioribus noui cum Illustr. DE HORN, Dr. medic. Parisiens. c).

- I. Certum luis venereae praeseruatiuum D. MALON; d).
- II. Resoluentem aquam prophylacticam GILBERTI PREVAL, Dr. medic. Paris. e).
- III. Resoluentem aquam prophylacticam DE CEZAN, Dr. medicin. Parisiens. f).

A 5

IV.

-
- c) Exposition raisonnée des différentes méthodes d'administrer le mercure, dans les maladies vénériennes précédée de l'examen des préservatifs. Imprimé a Paris 1775. chez Monory.
- d) Essai sur neuf maladies également dangereuses &c. Avec un préservatif assuré des maladies vénériennes. Imprimé a Paris 1770. chez Boudet & Associés.
- e) D. PREVAL remedium suum prophylacticum nullo libro, sed schedis solummodo promulgauit, teste Illustr. DE HORN.
- f) Manuel antisiphylitique, ou essai sur les maladies vénériennes, avec un préservatif des ces maladies. Imprimé a Paris 1774. chez Desvantes de la Doüé.

IV. Mercurium dulcificatum I. I. GARDANE ,
Dr. medicin. Parisiens. g).

V. Aquam vegeto mercurialem D. PRESSA-
VIN, membri Colleg. Reg. Chyrurg. Lug-
duni Gallorum. h).

VI. Lixivium Celebr. WAREN , Dr. medicin.
Edimburg. i).

Remedia a singulis hisce viris in prophylaxin luis proposita recensuit quidem Ill. HOR-
NIVS, eaque fuse fatis diiudicavit; at partium studio, & praeconceptis hinc inde opinionibus quum mihi fasciatus videtur, censuris ipsius in compendium a memet redactis, sensa propria, sed neutra, sed minime praeiudicata interferam.

Prius vero, quam haecce disquiram, de prophylaxi FALLOPIANA pauca quaedam recensenda habeo.

Quidquid magnus iste intenderit medicus, id certe remedio suo non fuit adsecutus. Nam siue decocto suo adstringente resorptionem virus impeditum, seu illud singulari & ligni guaiacini,

g) Maniere sûre & facile de traiter les maladies vénériennes. Imprimé a Paris 1773.

h) Traité des maladies vénériennes dans le quel on indique un nouveau remede pour les Guérir. Imprimé a Paris 1773. chez Didot.

i) Nouvelle methode pour Guérir & se Garantir de la Gonorrhé virulente. Imprime a Paris 1771, chez Quillau, Prault, & Roset.

ni, & mercurii virtute in nihilum plane redactum iri confusus sit; (quosnam enim praeter hosce duo ferire scopos in animo habere poterat?) eius profecto confidentiam hanc vtramque frustratam esse adfirmo, propterea quod venereum virus, quod per se non obvolutum, dilutumque est; neque tam facile alias a poris organicis imbibitur, neque imbibitum etiam per remedii peculiariter destruentis vim, cuius agendi modus minime perspiciendus, semper nos latet, aeternumque latebit, mox pediculorum instar ad internecionem deleri posse, observatis & experimentis comperimus.

Tractatus a D. MALON in lucem editi pag. 112. reperire est formulas duas in prophylaxin a contagio luis venereae depraedicatas. *Altera* ex pinta aquae communis, & cochlearibus IV. aceti vini communis oxycratum est; solutio unciae semissis aluminis vsti in pinta aquae bullientis facta *altera*. Elutiones ex alterutra, iniectionesue genitalium mane & vespere, nec non oris gargarizatus suadet auctor, monendo simul, quod ardoris, pruriginisue in parte quadam iniecta, siue vrethra virili, seu vagina feminea vllibi subortae sensatio signum incipientis exulcerationis esset, quae a nonnullis puris, ibidem collecti, guttis excitaretur. Quo etiam in casu, modo malum ultra viginti quatuor horas necdum duraverit, inie-

ctio-

ctiones omni trihorio repetendas commendat, sanationem perfectam eiusmodi opera futuram adfirmans.

Illustr. DE HORN oxycratum Malonianum tanquam refrigerans, ac liquorem aluminosum tanquam adstringens considerat remedium; iuxta adnotatione subiuncta, praerogativam alumini usto hac in re prae aliis haud deberi, eoquod ab aqua, qua soluebatur alumen, particulas constitutivas, super ignem nuper deperditas, eidem nunc rursus accedere manifestum sit.

Tum rationem, qua agere utrumque valeat, perscrutatus, prius viribus haud vllis gaudere; posterius vero more ceterorum adstringentium quorumcunque damni plurimum adferre eruit; quum iteratus horumce usus eas, quas flexiles continuo, ac lubricas conseruari oporteret, partes exasperando sensim rigidas faciat, atque ideo mala longe deteriora, quam virus ipsum inducat.

Refrigerantem oxycrati vim e virtutibus in illo contentis, tanquam effectum oriri clarum est. Illas itaque, non hunc, ne obscuris verbis sententiam suam efferret, nominare debuisset Illustr. HORNIVS. Quum autem ab oxycrato vires abiudicaret, ac aequo penitus animo inualidum enuntiaret, has minus perspectas habuisse videtur.

Nam

Nam profecto vires exerit validas, vtinam perinde innoxias ! etenim ab acidis & mucum omnem, & vnguen incrassari ; neutiquam vero resolui ; nec etiam (vt vulgo creditum hucusque fuit) adtenuari , per experimenta in Gallicis aequae ac Latinis culinis , officinisque instituta comprobatum accepimus.

Quum ergo vrethram obducens vnguen , quocum mixtum virus venereum fermentationem subit, ab oxycrato inspissetur, atque ideo hospitis virulenti mora non minus , quam secuturi inde effectus adiuuentur , quis est, qui ab illius administratione noxam insignem contrahi non arbitretur ?

Eadem quoque ratio est, quare aluminosus liquor binis modis noxius proclamari possit. Subacidus enim aequae cum sit , atque austerrus, prouum est concludere , fore vt frequentiori huius vsu cum vnguini inspissatio , tum maxime partibus solidis comparetur rigiditas.

Quamobrem, quum vtraque haec solutionis aluminosae vis immutando virus venereo nec tantillum par sit , prophylacticae medelae nomine indigna prorsus censenda est.

Quae a D. PREVAL iactatur aqua resoluens, illimis est, & pellucida ; nec peculiaris odoris : saporis autem primo terrei tantum ; subaustri dein ; linguam leniter crispantis denique ; nec sedimentum in fundo vasis deponens.

Per

Per analysin , fynthesinque aquam Prevalianam examinans Illustr. HORNIVS, hanc depurgatam a sedimento , & decantatam aquam phagedaenicam esse cognovit.

Mercurium sublimatum corrosivum aqua calcis decomponi , ex chymicis notum est : maior enim terrae alcalinae calcis cum acido salis mercurii sublimati corrosivi , quam cum mercurio intercedit adfinitas ; licet decompositio haec tam exacte nunquam euenit, quin pauxillum quid mercurii sublimati corrosivi, quod decompositioni minus pateat, adhucdum in aqua solutum , superesse deprehenderetur. Id quod & MAYER , pharmacopaeus Osnabrucensis *k)* & PAYEN , pharmacopoeus Castrensis Regius Gallicus , *l)* demonstratum quoque reliquere.

Ipse Illustr. HORNIVS per suam , quam cum resolventi aqua prevaliana instituit analysin , in lagena , quae viginti quatuor uncias caperet, mercurii grana circiter duo reperisse se adfirmat.

Hic vero sublimatus non esse , sed qui in magna aquae vi solui pariter possit, mercurius praecipitatus ab illo creditur.

Quid-

k) Chymische Versuche zur nähern Erkenntniß des Kalchs. Im 15. Kap.

l) Dans le troisieme volume des observations sur la physique, sur l'histoire naturelle, & sur les arts de M. l' Abbé ROSIER, mois de Fevrier année 1774.

Quidquid fit; resolventis aquae Prevalianae virtus in alia re, praeterquam exigua soluti in eadem mercurii, terrestrisue, quod ex acidi falis connubio cum alcalina terra confurgebat, falis quantitate sita esse haud potest: quae binae vtpote solutiones aquam hanc subadstringentem reddunt.

Nec vero virtutem hanc adstringentem, nec singularem, sub multo maiori etiam dosi dati, mercurii vim a contagio virus venerei praemunire posse, iam evicimus.

Proposita a Cl. CEZAN aqua resoluens, constat aqua destillata communi, in qua mercurius sublimatus corrosivius solutus, cuique anatica aquae calcis de prima infusione pars, nec non herbarum vulnerariarum decoctum, quo magis arcana evadat, adfusa fuere.

Videatur in libri ab ipso editi pag. 227. N. VII. eiusdem formula, ex qua, vtrum sedimentum post admixtam aquam calcaream praecipitatum, a liquore separandum sit, anne relinquendum, non satis liquido perspicitur.

Quae quidem & momenti haud exigui res, & scitu necessaria fuisset. At posterius vt credam, istius silentio inducor. Atque hoc in casu aquam a Cl. CEZAN dilaudatam phagedaenicae haud absimilem; contra resolventi pre-
valianae aequalem; nullatenus vero prophylacti-
cam

eticam habendam esse existimo , vt iam repetitis vicibus demonstratum iui.

Contractum profecto hocce iudicium , atque censuram brevem super resoluenti aqua CEZANIANA in medium protulisse , satis una , abundeque mihi cum Illustr. HORNIO fuisset , nisi ex ipso magnanimitate adeo tumidi auctoris libro , quod absque priuatis commodis aperuerit quidquam publico , nisi ex ipso , inquam , auctoris libro , quantum argumentis , quibus inuentum superstruebat suum , deceptus fuerit , intellexissem.

Adde quod Cl. CEZAN inuentum hocce suum non omni ex parte satisfacturum esse coniectaret. Id etsi quidem de illis solum hominibus , qui aut religione nimis anxia tangantur , aut sui commodi studiosiores sint , suspicaretur ; tamen & hic falso opinatum esse perspicimus : quum etiamnum alii sunt , qui neutri illorum generi accenseri mereantur.

Aquam hanc suam , refert Cl. CEZAN , nonnisi soluto mercurio sublimato corrosiuo permixtam aquam calcaream esse. Vniuerso autem orbi innotescere , misturam istam alcalinae indolis existere ; hinc acidum virus venereum eiusdem virtute profligari penitus debere ; tertium enim quoddam corpus salem scilicet enixum , ex intima vtriusque coniunctione oriri ; nec iam vllum (ait porro thesin suam demonstra-

straturus) dubio locum superesse, quin virus venereum acida indole praeditum esset; litem hanc per plures institutas a semet periclitationes decisam omnino fuisse.

Esto per me licet: at virus venereum acidum esse, nullus concedam. Auocent illum ab imbecilli hac opinione, D. D. BORDEVES, *m*) & FABRE, *n*) populares eius, doceantque, nulla habita rei huiusce ratione, per initum aquae, tanti ab ipso aestimatae, cum acido virus venereo concubitus, sal neutrum haud oriri; hinc fieri etiam minus posse, ut virus tali modo peruerteretur.

Qui primis tantum labris institutiones chymicas gustauere, norunt, quanta auiditate ab alcalinis adtrahantur acida, adeo, ut haec ab aliis, quibuscum coniuncta fuere, corporibus seiungantur, atque ab illis ad sese abripiantur.

Enim vero contingit reipsa tale quid, si quando abstractum, in quo soluebatur mercurius sublimatus corrosiuus, cum aqua calcarea permisceamus.

Acidum enim salis mercurii sublimati corrosiui nubit terrae calcareae libentius, quam mercurio; hinc calcaream, quam in aqua cal-

B

cis

m) Recherches sur les maladies chroniques. Imprimé a Paris 1775. chez Ruault.

n) Recherches sur la nature de l'homme. Imprimé a Paris 1776. chez Delalain.

cis offendit, terram amplectens, dimittit mercurium. Causticum vero calcis mercurio maritatum, vna cum ipso ad fundum ruit; quia cum intermedio, quod ex coniunctione acidi falis cum terra calcarea surgebat, corpore adfinitatem habet nullam.

Vnde quiuis plane colligat, necesse est; nec ullus, credo, inficiabitur, resoluentem aquam Cezanianam alcalinam minime, sed potius phagedaenicam esse, quae a sedimento decantata (vt superius in aquae Preualianae analysi adnotauit Illustr. HORNIVS) non nisi terrestre ex connubio terrae calcareae cum acido falis progenitum fal, & pauxillum mercurii praecipitati in sese contineat.

Quodsi sedimentum (vt mihi de aqua Cezaniana persuasum est) quoque relinquatur, nec aqua decantetur; tunc idem grauitatis suae causa a concussione vasis mox fundum subsidendo petit; atque adeo neque in effusione, neque adplicatione sui aequaliter diuidi potest.

At demus, id etiam fieri posse: non ideo tamen sequitur, liquorem istum alcalinum haberi debere, licet talem & auctor ipse agnoscat, & toti orbi vt notissimum iactet; quandoquidem alio statim loco eundem pari iactantia rursus acidum designare, ac antiseptica quasi virtute, quam a contento acido falis repetit, donatum depraedicare non dubitauerit.

Patet

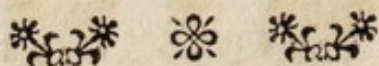

Patet igitur theoriam, qua aquae suae, adeo prae reliquis aestimatae, effectus suffulciuit **Clar. CEZAN**, fictam plane & erroneam esse.

Quid ! quod pruriginosa illa audacia, qua illam ipsam exaravit, exaratam imprimi cura-
audacia, inquam, illa facit, vt tantum absit, ne de solida obseruationum, experimentorum-
que veritate, quam is perinde toties, ac magnum suum, liberalemque animum adeo iactat, dubitationem habeam, vt potius persuasum mihi sit, ipsum fanaticis opinionibus captum delirasse.

Cla. GARDANE eadem cum **D.D. PREVAL** & **CEZAN** coluisse principia videtur. sub dulcificati enim mercurii sublimati corrosiui titulo formulam edidit, quae virorum modo denominatorum formulis propemodum simillima reputanda est.

Inaequalis siquidem habita aquae calcareae vis discrimen interponit nullum ; quia quaeuis aqua calcarea, siue ea primae infusionis, tertiae-
uae sit ; seu diutius, breuiusue infusa fuerit ; siue in calida, frigidaue infusione, super multa paucae calce steterit, iisdem semper viribus gaudet ; dummodo aut recens facta sit, aut ab aëris accessu tam accurate munita, vt ne in superficie sua cuticulam contrahere, neu sedimentum ponere in fundo queat.

Etenim demonstrata res est, vltra certam terrae calcareae quantitatem ab aqua solui non posse, solutamque duntaxat tamdiu suspensam teneri, quamdiu ab aëris aditu defendatur.

Quare mercurii sublimati corrosiui in aqua ta, aut personata fuerit, aqua phagedaenica vsque permanet; modo hac in re probe aduertas velim, ab aquae calcareae bonae vncia una mercurii sublimati corrosiui grana tantum duo decomponi; adeoque, si plus mercurii sublimati corrosiui sumeres, hunc quidem solui, at decompositioni non patere; hinc etiam sequi, vt aqua, quanto plus mercurii sublimati corrosiui sumpseris, tanto acrior reddita, ab ista, in qua mercurius sublimatus corrosiuus ad debitam quantitatem decompositus fuerit, sollicitè discriminanda sit.

Illustr. HORNIVS mixturae huius inuentio- nem Cla. FERNELIO, qui illam aquae diuinae nomine adpellare solebat, adscribit, ratus, FERNELIVM eandem cum D.D. PREVAL, CEZAN, & GARDANE mentem habuisse, hosque arcanum suum ab illo mutuum accepisse.

At istud, pace mea, vnde vnde velint, mutuati fuerint! equidem fieri plerumque solet, vt quae pro recens detectis vendantur pharmaca, non nisi antiqua sint, quae nunc demum recoquantur, atque iterum in lucem protrahantur.

Non-

Nonne radicem filicis maris vermium genus omne fugare , & ipse DIOSCORIDES , o) atque ex hoc GALENVS p) iam olim literis consignatum reliquit ? Nec tamen res ista obfuit , quo minus idem remedium , tanquam recens inuentum arcanum , magna pecuniarum vi binifimul reges q) nuperrime ad sese coemerent , atque cum publico communicarent.

Praeter haecce peruulgata remedia prophylactica dantur & diuerfa alia , quae a variis , ceu arcana commendarentur. Quorum , quae mihi innotuerunt , potiffima pars terrestris , metallicue , praeprimis mercurialis vitrioli solutione aut linimento quodam constare deprehensa est.

Etenim , quum essent nonnulli , quos aut prudens rerum pensitatio , aut infelix experientia liquorum adstringentium noxas edoceret , in eam cogitationem inducti fuere , vt ingressuro virus venereo ostia linimine quodam conglutinant ; Quum sententiam , tanquam apud omnes peruagatam ac vulgarem & ipsi amplecterentur , venereum virus per inhalantes poros reforberi ; hos autem ope superinducti vngu-

B 3

guinis

o) Lib. IV. Cap. CLXXXVI.

p) De simplic. rer. facultate Lib. VIII. N^{ro} 39.
CHARTER. Tom. XIII. p. 223.

q) Galliarum & Sueciae.

guinis oppilari; sicque reſorptionem neceſſario praecaueri.

Ne vero penitus hac in re fruſtrarentur, linimento ſuo etiamnum admiscuerunt mercurium, vt eiſmodi ſmegmatis opera cum reſortio impediretur, tum praefertim, vt virus a mercurio, adiuratiffimo illius hoſte, prae foribus obtruncaretur.

Verum enimvero opinionibus tantum ingenioſe excogitatis innixas illorum periclitationes ab experientia peruerſas fuiſſe comperimus: ſiquidem ab ingenti muci ſub coitu adfluentis copia, quicum permixtum fuit linimen, vnguiñoſa perinde lorica, ac arma mercurialia prolucebantur. Obicem itaque, quo reprimeretur etiam, & reiiceretur virus venereum, offendit nullum.

Reſtaret adhuc, vt quibusnam admixtis prophylacticum, quod ex Italicis nouellis *r*) mihi innotuit, FELICIS MORANDI, pharmacopaei Genuenſis remedium compoſitum ſit, indagandum ſuſciperem.

Diuenditur ab ipſo duplici forma: *Altera* baſamum, ſeu linimentum, quo inungantur balani; viſcidulam & lactis inſtar candefcentem aquam ſeu ſpiſſam nonnihil emulſionem, qua eluantur, iniicianturue cunni, ſiſtit *altera*.

Anne

r) Notitia mundi N^{ro} 14. die 17. Februar. 1776.

Anne vitriolo Saturni id conflatum esse licet arguere ? faltem, quae ipsi cum Gulardico balsamo, ac liquore intercedit analogia, eiusmodi quid suspicari jubet. Analyfis chymica rem facile clariori in luce locaret.

Quod administratio folliculorum s) (Anglice *Condoms* dicunt) e tenui & inconsutili pelli-
cula in formam vaginae confictorum, a vulgi-
uagae Veneris discrimine immunes reddere ne-
quaquam possit, fusis argumentis disertissimus
euicit ASTRVC.

Nec mihi met ipsi defuit opportunitas, ra-
tiones, quas adfert ille, non semel comproba-
tas videndi; quum eius generis loricis induti
equites, in suis nullo folliculo praeuinctis in-
guinibus, pro Gonorrhoeis, ac pudendagris
vulcusculosis, bubones venereos reportassent.

Haecenus intellectum quidem est, quemad-
modum corpus humanum praemuniri debeat,
adeo, vtne luis venereae contagium contrahe-
re sibi possit; sed experientia pariter quoque
commonstratum, omnia hunc eundem in finem
commendata auxilia, mortalibus emolumentum
parum attulisse.

Nunc quaedam, quae ad primos contractae
iam venereae contagionis morbos, illico e sede
sua reuellendos extirpandosque collaudantur,
remedia recenserebimus; atque hinc consilia,

B 4

quae

s) ASTRUC Lib. III. Cap. II. §. II.

quae D. D. PRESSAVIN & WAREN , non sine magna animi sui moderatione , Veneris nepotulis impertiti fuere , hoc loco examinanda esse ducimus.

Prior enim, verba, inquit, in commendanda remedii sui, tanquam indubitata veritate, se probe moderaturum. Existimare sese, certitudinem eius demonstrari neutiquam posse. Hinc suae effectum medelae ex eius duntaxat virtute, sensiles partes irritatura, explicans, partibus, refert, irritatis, copiosiores humoris adfluxum cieri, atque adhaerens iisdem virus sic excuti, proluique.

Has vires aquae suae vegeto mercuriali adtribuere conatur D. PRESSAVIN, si quando ab impuro statim concubitu eius ope eluantur, iniicianturue genitalia.

Qua quidem in re apud homines, sensili admodum nervorum systemate praeditos, fieri posse commemorat, ut vehemens dolor, sed noxiam relicturus nullam excitetur.

Demum, postquam prudentissimi consilii sui rationem, certis experimentis innixam, asseruisset, ea quae primo in medium proferebat, repetit: Ab animo nempe suo nihilominus tamen, quam maxime abesse, ut remedium hocce suum, tanquam certum & indubitatum, venditandum esse arbitretur.

Liquor vegeto mercurialis, cuius auctorem
se

se perhibet D. PRESSAVIN, in libri ab ipso editi pap. 371. descriptus habetur.

Constat is mercurio, qui in spiritu nitri primum soluitur; dein ope alcali vegetabilis fixi praecipitatur; tum praecipitatus in aceto iterum soluitur; solutus adhibito alcali vegetabili fixo rursus praecipitatur; post praecipitatus in aqua, & solutione tartarea coquitur, dum tandem a decocto limpidus decantetur liquor, atque in vsus asseruetur.

Solutionis huius vncia vna (si analysi Illustr. HORNII credere fas est) continet mercurii granum vnum.

Erat praeter D. PRESSAVINVM profecto nullus, qui virga censoria ab Illustr. DE HORN adeo perfringeretur; quandoquidem, credo, remedium ille suum plus ad vsus internos, quam mercurium sublimatum corrosivum extollit.

Id quod strenuus eiusdem defensor Illustr. HORNIVS perferre plane non potest: quare praeferuore, & partium studio spumans, obiectiones in eum suas nimis quoque exaggerat, simulque risui semet exponit, dum a D. PRESSAVIN inuenti ius, & gloriam abiudicat, annis abhinc ducentis, clamans, iam a Clar. PENNOT *t*); mercurius in aceto solutus fuit; idem

B 5

a

t) In Theatro Chemico Argentinae 1613. impresso Lib. I. pag. 654. sub articulo BERNARD. PENNOT.

a KEISERO quoque tantatum *u*) ; nec non lexicon chymicum *x*) conficiendi eius rationem subministrat : imo chymicorum plures alios mercurii in acido tartareo soluendi dudum occupauerat labor.

At enim ex omnibus hisce allatis quid est, quod de rationis, qua peragatur solutio, ab ipso D. PRESSAVIN inuentae probabilitate deroget? nonne, quod magna saepe ingenia conspirent, pluribus exemplis iam confirmatum nouimus?

Accedit, quod aetas libri, ex quo de solutione mercurii, per Clar. PENNOT in aceto tentata, certior factus Illustr. HORNIVS, annum centesimum sexagesimum secundum necdum excefferit. Itaque nisi D. PENNOT iam ante triginta & octo annos, quam liber hic editus fuit, solutionis modum inuenerit; (id quod indicare tamen Illustr. HORNIVS, ac demonstrare debuisset) fateri profecto cogimur, accedentem triginta & octo annorum cumulum, ut rotundus obtineatur numerus, nimium esse censendum.

Quid? quod licet D. KEISERVS, se in aceto mercurium soluere, ipsemet non inficiatus sit; tamen, quamdiu res haec in sinu eius recondi-

u) Recueil des observations de medecine, chirurgie, pharmacie des hopitaux militaires, publié par Ordre du Gouvernement 1772. Tom. II.

x) Dictionnaire Chimique Tom. II. Art. mercure.

condita fuit , atque arcana , nullus erat , qui illum imitaretur. Nunc vero , quum peruagata , atque vulgaris fit , quumque plures apud illam fucos inutiles , atque superuacaneos fieri liquido perspicitur , multo adhuc minus credendum est , fore , vt hanc quispiam confectetur.

Praeterea formulam in lexico chymico propositam , cum illa D. PENNOTI eandem esse , ipse fatetur.

Is nempe , vt KEISERVS in aceto solum mercurium soluere erat solitus. Quam quidem solutionem , ad soluendum in liquore tartareo mercurium , tanquam praeparationem , duntaxat adhibuit PRESSAVINVS.

At demus etiam , huic vias ad inuentionem praemonstratas ab illis fuisse : non tamen idcirco sequitur , D. PRESSAVINVM ab ipsis , tanquam magistris , inuenti rationem hausisse.

Quod autem chymicorum plures in parando tartaro mercuriali operam dudum suam collocauerint , quid inde contra inuentionis , tartari mercurialis a D. PRESSAVIN parati , ius concludes ? etenim in elaborando illo diu quoque defudasse se , ipse haud inficias it.

Forsitan in anonymorum , planeque incognitorum , quorum Illustr. DE HORN meminerat , numerum referendus venit ; atque adeo illorum forte vnicus est , qui conficiendi tartari mercurialis modum eruerat.

Quodsi

Quodsi D. PRESSAVIN faciliorem longe , quo pharmacopaeus MAYER utebatur, modum cognitum habuisset, tam operosus certe in suo non fuisset, argumento fatis manifesto, illum ipsum inuentorem huius exstitisse; dum contra Celeb. medicus CONSTANTIN hac in re faciem D. MAYERO y) praeferret.

De quo Illustr. HORNIVS, credo, nil rescit; secus enim futurum certe fuisset, vt & hanc tartari mercurialis producendi rationem D. PRESSAVINO obiecitaret.

Verum enimuero, siue suum ille modum proprio Marte didicerit; siue aliorum ex scriptis hauserit; seu quidcunque sit; liquor Pressavini in prophylacticam luis venereae minime, maxime vero omnium, interne dandorum, in curam eiusdem curatiuum commendari meretur.

Id tantum modo dolendum, quod nullibi magnus quidam artis dictator tartari huius mercurialis & auctor & laudator exstiterit.

Equidem dubium mihi non est, quin ubiuis terrarum (de praeuia quadam periclitatione non dicam) tanquam praestantissimum luis venereae curatiuum pharmacon & habitum, & receptum fuisset.

Quae fors quum illi non obtigerit, plura ad huc dum tentamina subiturum existimandum est;
licet

y) Vide ejus Alchymische Briefe.

licet spes haud exigua adfulgeat, fore vt tandem aliquando triumphet; quia detrimenti tantum non adfert, quantum a mercurio sublimato corrosiuo importari quotidie nouimus.

Remedium autem a D. PRESSAVINO diluatum, ~~ex~~ iactum luis haberi non posse, ex viribus, queis gaudet, explicare licet. Adstringunt enim potius, quam irritant; quamuis irritantes eas esse, adserat PRESSAVINVS.

Iam vero per adstringentia resorptionem virus nullo modo praecaueri, in demonstratis habetur.

Verum esto etiam, eiusdem vires magis irritantes deprehendi, atque id circo opera earum effici debere, vt maior humorum adcubitus adliciatur, quid inde?

Humoribus, reponis, copiosius per stimulantia adlectis virus venereum remiscetur, remixtum diluitur, dilutum denique vna cum illis eliminatur.

At enim fucci illi, cumulatius adfluentes tenuitate quadam sunt praediti, atque vnguini, quo obuolutum haeret virus, aegre miscentur; hinc, etiamsi virus veneri prolueretur quidpiam, tamen futurum est, vt potissima istius pars semper adhuc relinquatur: aut ponam etiam, minimam solummodo portionem, suo impactam nido relinqui, an minus ideo locum contagio superesse negabis?

Abfit

Abfit vero a me, vt institutas a D. PRESSAVINO periclitationes, obferuationesque aut plane reiiciam, aut negem; earum enim nonnullis fecundum respondere euentum potuiffe, haud aegre intelligimus; nonnullis autem minus prosperum respondiffe, ipfemet ~~et~~ ~~ex~~ ~~animi~~ candore profatur.

Quod fi D. PRESSAVINVS per aquam vegeto mercurialem propositum fuum minus adfequeretur, mentem tamen & longe conuenientiffimam, & in prophylaxin a contagio luis venereae prae reliquis omnibus vnice duntaxat impendendam habuerat: vt nempe vnguini remixtum virus prolueretur, atque vna cum nido fuo foras depelleretur.

Profecto, fi eadem remedii fui adplicandi mens Celeb. WARENIO fuiffet, a meta non procul aberraffet.

Medicus hic Britannus pharmacon fuum primo a circulatoribus anglis, qui idem in arcanis habitum, magni aestimauerant, ad fefe coemit; tum illud, nonnifi lixiuium ex alcali caustico effe, per analyfin chymicam detexit; postea fimile ipse sibi parauit.

Quodfi is libri 2) a Clar. FORDICE, populari fuo, in lucem editi notitiam quamdam habuiffet

2) Grundsätze der ausübenden Arzneygelahrtheit nach der zwoten und verbesserten Ausgabe aus dem

buiſſet, illud ipſum in capite de lue venerea ſub N. 48 deſcriptum reperiffet.

Iam vero experimentis hoc ſuper remedio ſatis, ſuperque inſtitutis, effectus ab eodem certos exeri, Celeb. WAREN toties expertus eſt.

Is nempe candelulam ceream, ichore gonorrhoeico illinitam, virorum quorundam vrethris intrudi, atque hos talimodo certo certius infici curavit; ſique tunc conſueta ſymptomata communicatam contagionem indicarent, eosdem lixivii ſui in vrethras inieſti ope ab infectione rurfus vindicavit.

Nonne igitur ii ipſi erant, qui indubitatos medicaminis Wareniani effectus absque probro, at non ſine periculo comprobatum irent? Quamquam illuſtr. HORNIVS, qui in optatis quidem habet, vt eiſmodi hominum vnus praesto foret, rem iſtam chimaeram eſſe arbitretur, huic, inquiens, ſi vllum talem mortalium terrarum vſpiam reperire eſt, & noſtram omnium gratitudinem, & venerationem merito deberi.

Atqui ego eiſ genereis non vnum ſolum, ſed plures etiam humanitatis amantiffimos mortales Illuſtr. HORNIO coram adducere poſſem, a quibus praeconcepi ſui iudicii conuinceretur omnino.

Verum

dem Engliſchen überſetzt. Gedruckt zu Kopenhagen
gen 1769. bey J. G. Rothe.

Verum illi, neque gloriae auidi, nec gratam beneficiorum recordationem adfectantes manere *inglorii*, dummodo *utiles*, fatius existimant.

Haec itaque causa est; haec illis mens, cur latere velint; nec propterea, quod ingenuos viros eiusmodi experimenta minus deceant, in hominum ignoratione versantur, aut nomen, famamque suam in obscuro esse cupiunt, quemadmodum pagina 15 in medium profert, sibi met ipsi contradicens Illustr. HORNIES.

Damus quidem nosmetipsi, hoc verum prophylacticum gonnorrhoeae remedium esse primarii plerumque morbi luis venereae: Sin autem idem & gonnorrhoeae curatium esse, referat Celeb. WARENIVS, metuo, ne virtutibus eius, nimium quantum elatis, turpis criminum nota inuratur.

Hoc etiam adhibito, & recentem, & nulla inflammatione comitatam, sanari gonnorrhoeam posse, certum est; nec adeo ab Illustr. HORNIO in dubium vocatur. Ast tantum abest, ut vel inflammatae, vel adeo exulceratae, vel gonnorrhoeae inueteratae tollantur, ut inde potius, imo certo certius exasperentur.

Sed prudentes medicos inter quotusquisque erit, qui in eiusmodi casibus hocce utatur remedio? Cuinam, vel somnianti, in men-

tem

tem ventura est cogitatio , idem in casu , vbi prostrata exesa est , iniiciendi , licet Illustr. DE HORN , spectrum suum quam terrificè adumbraturus , hunc eundem proponat?

At scire ad modum cuperem , quotnam generis huius gonnorrhoeas ipsemet iamiam viderit. Videtur is profecto mihi , hac in re immortalis BOERHAAVII sensa persequi , atque huius verba imitando effingere.

Quare etiam , & veram gonnorrhoeae sedem , & causam huius proximam eidem necdum cognitam esse , facile inducor , vt credam.

Huc accedit , quod explicandam , qua remedium suum agat , rationem quoque Celeb. WAREN hallucinaretur , ratus , partibus , quas contingat , solidis robur quoddam ab illius adplicatione conciliari , sicque copiosiores multo , quam naturaliter fieri soleat , humorum secretionem cieri ; hinc necesse sequi , vt ita & spissitudo muci adtenuetur , & vna coniunctum cum illo virus proluatur.

Is etiam plurium anglicorum medicorum aa) praxi , qui ad sanandam certam quandam anginae , ab adaccumulato , & condensato mucosae , speciem lixivium alcalinum usurpare consueverunt , opinionem confirmare suam adnititur.

C

At-

aa) Praecipue Celebr. Pringlés.

Atque haec, credo, theoria illum incitavit, ut remedium suum vel in inueteratis gonorrhoeis eo confidentius commendaret, quo firmitus ipsi persuasum erat, fore, ut illae, utpote, quae a debilitate partium solidarum orirentur, roboratis hisce evanescere penitus deberent.

Verum alcalina, praecipue caustica, ut dilutissima, stimulantem vim nunquam non exerunt: atqui ad stimulandum sane diuersum, aliudque virium genus requiritur, quam ad roborandum. Nec naturales etiam secretiones, excretionesque per roborantia accelerantur; probe vero per stimulantia.

Alcalinum itaque lixiuium in solidis partibus, tanquam remedium stimulans, effectus suos edere, earumque, si & secernendo, & excernendo destinatae sint, adiuuare munia poterit: at secretiones, atque excretiones, sic adauctae, incrassato illo, in quo nidulabatur virus, mucosum adtenuando, diluendoque longe adhucdum impares futurae essent, alcalino nisi lixiuio singularis quaedam, in vnguen animale agens, inesset vis, quae idem incidendo penitus, & nidum virus venerei euerrat, & prolucendo adprime adcomodatum faciat.

Attamen remedii cuiusdam virtutibus nil officit, etiamsi eius agendi ratio minus cognita habeatur; modo in comperto sit, quod deter-
mina-

minatis in casibus certos exhibeat, atque indubitatos effectus.

Id autem ipsum gonnorrhoeis incipientibus pariter, atque anginis mucosis certo mederi auxilio, nec ipse negat Illustr. HORNIVS.

Quum ergo pro luis duntaxat prophylactico, quale cognitum, vel idem Illustris vir iudicavit, suspiciatur, quis erit, qui ab illo cum in inueteratis gonnorrhoeis, tum praesertim in anginis, phlegmasia quadam stipatis, plane abstinentum esse non censeat?

Verum enim vero certum, quod a contagio virus venerei mortales praemuniret, remedium dari nequaquam posse, commonstraturus Illustr. HORNIVS (sic enim sonant prima tractatus ab ipso emmissi verba) atque idcirco argumenta sua typis commissurus, verba vnde vnde conquirere, necesse habebat.

Tribus itaque cum dimidia plagulis compilatis; nec non tabulis analyticis, syntheticisque consignatis, partae auctoritatis fama elatus, pro certo existimauerat, & noua sese in orbem prodigia inuexisse, & nouos adeo cultores, sectatoresque, quos adfectare videtur vnice, sibimet comparasse.

Pari modo elatus ASTRUC dictatoris adinstar, vt eius erat mos, chartis mandare non

dubitavit: *bb*) “ Alexiteria, quae a gonnor-
 ,, rhoea, ceterisque morbis venereis incolumes
 ,, praestent sine detrimento, nulla dari certa,
 ,, tuta, efficacia: si qua darentur, morbo ipso
 ,, vel saltem incerti morbi periculo peiora esse;
 ,, neque adeo ab ullo, qui consultor, proui-
 ,, dusque sit vtilitatum, & opportunitatum sua-
 ,, rum, vnquam adhibenda. ,,

Ipsam connexi huius rationem ex thesibus,
 vni, quam adsumit indubiam, superstructis de-
 ducit, “ indubium est, inquit, gonnorrhoe-
 ,, am, ceterosque omnes adfectus venereos
 ,, praecaueri non posse, nisi remediis, quibus
 ,, curantur: neque enim ingressurum venenum
 ,, retundi potest remediis aliis, quam quibus
 ,, constat, idem iam ingressum, ac tumultus
 ,, agens in sanguine debellari, domari, de-
 ,, strui. ,, *cc*)

Hanc vero primariam eius thesin falsam ef-
 se; atque ideo ceteras omnes inde deductas
 basi carere, tum demum liquido elucescet,
 quando Doctissimus KERN, collega meus inpri-
 mis colendus, in dissertatione sua *de infallibili*
remedio prophylactico Siphyleos, evictum dederit,
 quod gonnorrhoeae, aliaque symptomata ve-
 nerea per adhibitum alcali causticum praeuerti
 tuto possint; licet idem malis siphyliticis in cor-
 pore

bb) ASTRUC. lib. III. cap. II. §. II. Nro 6.

cc) idem ibidem Nro 1.

pore iamiam praesentibus nullam plane medellam allaturum esse dicendum fit. *dd)*

Hoc inuentum quidem cogitatione haud prospexerat Celeb. ASTRUC: at enim qua ratione, quaeso, inducti ii, qui scripta posteritati sua consecrant, eo temeritatis progredi possunt, ut tanti inueniendi remedii spem omnem posteris suis praecedant omnino?

Profecto Illustr. HORNIVS pariter, atque Celeb. ASTRUC, antistites hac in materie longe omnium spectatissimi, quorum scripta alii ceu oracula, alii adeo ceu Thoran, & Alcoran suspiciunt, bini illi, inquam, maximi apud plerosque ponderis viri, eiusmodi inuentionem plane impossibilem esse ducebant atque obcoecti, qui ab illorum partibus steterant cultores, de possibilitate vel cogitare tantum, nefas putabant.

His enim multo commodius erat, verbo virorum auctoritate grauium credulitatem suam

C 3

qua-

dd) Non me latet, Celeb. PEYRILHE nuper alcali volatile ad sanandam luem commendasse, & publici iuris fecisse in libro, cui titulus: Remede nouveau contre les maledies vénériennes tiré du regne animal ou essai sur la vertu antivenérienne des alcalis volatils imprimé a Paris 1774. Chez Didot le Jeune. Verum res haec sufficientibus argumentis demonstrata necdum est.

quadam super re addicere, idque dignitate horum in medium prolata propugnare, quam propria quidquam mente excogitare, cogitatum examinare, examinatumque vel comprobare, vel reiicere.

Vtinam tandem aliquando fanaticus hypotheses quaslibet effingendi tumultus ex artis saluberrimae finibus proscriberetur!

Equidem Nobilissimae huic scientiae & praeconceptae opiniones, & seruitutis iugum pestem exitiosam late minitari videntur: illae enim defides, commentitiis, & futilibus tantum deditos; hoc humiles creat adulatorem; ambos miseros, generique humano noxios potius, quam vtilis medicos.

Sola & sapienter cogitandi, & per hanc ipsam mentem agendi libertas est, quae artem hanc, adeo vexatam, ad summum perfectionis culmen sit euectura.

*Sed gemma haec lucens terras inuisa reliquit;
Et siquem vano illius splendore tumentem,
Magnaue iactantem terrarum videris usquam,
Nomen inane, nihil, fucosque hunc vendere credas;
Ergo vel hic verum manet, aeternumque manebit:
Perfectum sub sole nihil, lunaque subesse. ee)*

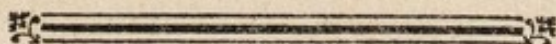

THESES

ee) Poët. anonym. in Satyr. III. sub finem.

THESES MEDICAE.

I.

Medicina est scientia ac prudens directio virium naturæ animalis ad vitæ & sanitatis a morbis & morte tutelam.

II.

Medicus autem naturæ spectator, imitator, director.

III.

Nullo iure, erronea, falsa, incerta imputantur medicinæ, quasi mere coniecturalis foret. Non aliis, nec firmioribus gaudet quævis naturæ scientia fundamentis.

IV.

Anatomes animatae nomine physiologiam bene insigniuit magnus HALLERVS, quæ nisi principiis anatomicis maximam partem superstructa fuerit, præfert luridum cadaueris simulacrum.

V.

Causa alternæ respirationis humano in corpore repeti ab aëre, pulmones inter & pleuram hospitante, nequaquam potest.

VI.

Causa vero primae respirationis in homine nato, irruens in asperam arteriam aër esse videtur.

VII.

Motus cordis non a nervis vnice, sed potius a vi quadam cordi intrinseca, seu irritabilitate explicandus.

VIII.

Motus arteriarum coronariarum cordis sunt cum motibus aliarum arteriarum synchroni; neque venae coronariae cordis inaniuntur, dnm reliquae corporis venae implentur.

IX.

Malpighianos sic dictos folliculos in hepate nullos esse, experimentis conuincimur.

X.

Bilis in vltimis venae portarum ramulis secreta, nonnisi per ductum cysticum infunditur cystidi fellae.

XI.

Licet acrimoniam inter omnes inquilinos corporis humani humores maximam habeat bilis; haec tamen propter vires suas stimulantibus primaria motus intestinorum causa censenda non est.

XII.

Ars chyrurgica vera naturae imitatrix est: vt ergo & medicina hocce titulo gloriari omni ex parte possit, haec cum illa maritata sit, necesse foret,

XIII.

XIII.

Carunculae, in vrēthra praeternaturaliter enatae, phantasmata sunt.

XIV.

Igitur cereolarum, corrodentibus medicamentis delibutarum ope, illas extirpare velle, delirium est: imo aegro perniciem non raro adtulit.

XV.

Ischuria vix aliud morborum genus plures habet species; vehementiora symptomata.

XVI.

Non omnis ad haecce symptomata leuanda *algalii* adplicationem requirit: solius vesicalis ischuriae species; atque inter has quidem haud singulae.

XVII.

“ In retentione vrinae syringa minus dextre,
„ & ab imperitis in vesicam immissa, grauissima in-
„ duxit symptomata, inflammationem, conuulsio-
„ nem, & alia. Suppurationem ab eius errore in
„ perinaeo obortam aliquoties vidi, quae in gangrae-
„ nam tandem degenerauit, nulla arte emendabi-
„ lem. „ Ita iam ante saeculum Illustr. HENRICVS
A. MOINICHEN.

XVIII.

Ars obstetricia integrae medicinae pars est; generi humano maxime necessaria; vtilissima; fundamentis mechanicis superstructa, certissima.

XIX.

Eadem ferramentis plurimis , tamen non omnibus ; omnino vero vecte , a belgis & pridem & nuper thraſonice dilaudato :

XX.

Nullatenus autem forcipe , vera Germanorum , neſtquam Anglorum inuentione , carere poteſt.

XXI.

Forceps haec , a D. SMELIE emendata , illi , a D. LEVRETO correctae , plurimis in occaſionibus praeferenda eſt.

XXII.

Funiculus umbilicalis vt deligetur , neceſſitas abſoluta non eſt.

XXIII.

Neque emulgere abſciſſum ante deligationem huius prodeſt quidpiam.

XXIV.

Abortus primis a conceptione momentis procuratus aequae graue ſcelus , atque vltimis grauiditatis diebus.

XXV.

Volutatio ciborum infantum , in ore nutricis edentulo , foetido , ſaliua acriori imbuto , prorsus eſt prohibenda. Calidusne cibus ſit , an bene compoſitus , aliis modis explorari poteſt. Nec opus eſt vt ſingula cochlearia putidum hoc ſubeant examen. Morborum

borum nonnullorum infantilium certa ex hoc capite ,
& sufficiens deducenda est causa.

XXVI.

Inueterato quidem , sed pessimo more infantes recens nati fasciis strictis torquentur. Prauum est commune eorum ex pulte farinaceo alimentum. Peruersa methodus clamantibus semper vbera praebere illico , aut saccharum ad suctionem dare. Plures inde , iique graues infantum morbi originem suam ducunt. Convenit pro alimento lac maternum , aut puls ex pane bis cocto cum lacte ; profunt balnea frigidula , quae corpus firmum reddunt , mundumque conseruant ; mire conducit omnimoda vestium laxitas & leuitas cum munditie coniuncta , vt corpusculum debitum capere queat , rectumque incrementum.

XXVII.

Vitia & corporis & animi pleraque in infantibus ferme ab vna, eademque causa oriri solent : hi enim ante aetatem euadant viri , volunt parentes.

XXVIII.

Vestes pluribus Europae nationibus consuetae , quemadmodum alias adultos stringunt , hisque minus salubres deprehenduntur , ita infantibus praepriis sunt noxiae.

XXIX.

Turcarum , Polonorumue vestimenta reliquis omnibus anteponenda esse , atque cum fructu sanitatis insigni , vsu inter nos communi recipienda , suadet ratio & bona diaetetica.

XXX.

XXX.

Cum subita vestium immutatio, tum praesertim vestium aestiualium sic nominatarum gestatio multo plures mortalium ad tartara demisit, quam pulvis pyruis & tot commissa proelia.

XXXI.

Ingens profecto salutis hominum accederet utilitas, si quando vino haud aliter, atque medicamentis vterentur.

XXXII.

Arcanum duplicatum & tartarum vitriolatum esse quid vnum ac idem, hinc eosdem in corpus humanum edere effectus, nulli dubitamus.

XXXIII.

Ergo haecce, tanquam duo a se inuicem distincta corpora in eadem praescribere formula, absurdissimum omnino est.

XXXIV.

Veneno omni repurgatus, fixusque mercurius, qui ab homine in facciperione duntaxat gestatus, ex eodem miasma venenatum quodcumque in sese trahat; qui spasms, arrthriti, Rheumatismo, atque eiusmodi malis, ab humorum acrimonia corrosiva exortis medeatur; qui virus venereum ex infecta iamiam persona imbibat; quique demum in grassantibus epidemiis, aut morbis contagiosis quibuscunque praestantissimum constituat praeservativum remedium, talis, inquam, mercurius haud ita pridem a famoso circulator quodam hic loci publice iactatus & venditus, spe-

speciosa ridiculaque chimaera est; vtinam mortalibus
aeque innoxia!

XXXV.

Qui in annulo sic dicto spastico romano, ab agy-
ta eodem ad spasticas musculorum contractiones sol-
uendas, defluxionesque omnis generis cohibendas,
atque ad alia, nescio quae mirifice depraedicato fidu-
ciam qualemcunque ponit, is, hercle! ab intellectu
bubulo haud procul abesse, mihi videtur.

XXXVI.

Medicamenta sic dicta antimelancholica pharma-
copoeum exhilarant potius, subleuantque, quam
aegrum.

XXXVII.

Effectus electricitatis finistros quam plurimos,
imo deleterios contigisse, atque ideo eandem raro aut
nunquam adhibendam esse, innumera docent obser-
uata.

XXXVIII.

Pulueris radice ipecacuanhae vim emeticam
specificam omnes clamant materiei medicae scriptores:
sed super quantitate doseos exhibendae lis hucusque
fuit inter eos non exigua, nec hodieum decisa; li-
cet facillime determinare potuissent, modo, quid sub
praeparatione eiusdem in officinis pharmaceuticis con-
tingat, ratione resinae, quam vehit, & quibusnam
in partibus vehit, accuratius attendissent.

XXXIX.

XXXIX.

Mercurius in siphylide curanda specificus : nec ullum aliud remedium hucusque cognitum depellendo huic malo par fuit.

XL.

Inunctionem mercurialem , in curam siphylidis radicalem , cautelis debitis institutam , reliquis omnibus esse praehabendam , plura loquuntur.

XLI.

Mercurium , nimia copia in corpore haerentem , ope sulphuris obtundi posse , vix credibile est.

XLII.

Quaelibet febris certum tempus ad sui despumationem requirit.

F I N I S.

